

Slimību profilakses un kontroles centrs

Duntes iela 22, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts pasts@spkc.gov.lv

EPIDEMIOLOĢIJAS BIĻETENS

Nr. 23 (1682)

2020. gada 11. maijā

Gripa un citas elpceļu infekcijas 2019. – 2020. gada sezonā

Saturs

KOPSAVILKUMS PAR 2020. GADA 19. NEDĒĻU	1
GRIPA UN CITAS ELPCEĻU INFEKCIJAS AMBULATORAJĀS IESTĀDĒS.....	1
STACIONĒTIE PACIENTI GRIPAS GADĪJUMOS.....	5
GRIPAS IZRAISĪTIE NĀVES GADĪJUMI.....	7
IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU APMEKLĒJUMS.....	7
VIRUSOLOĢIJAS DATI.....	7
GRIPA PVO EIROPAS REĢIONĀ.....	9
PVO GLOBĀLĀ GRIPAS UZRAUDZĪBAS TĪKLA INFORMĀCIJA	9
PAR GRIPAS MONITORINGU.....	12

KOPSAVILKUMS PAR 2020. GADA 19. NEDĒĻU (04.05. – 10.05.)

Pēdējo piecu nedēļu laikā Latvijā tiek reģistrēti sporādiski laboratoriski vai klīniski apstiprināti gripas gadījumi – gripas aktivitāte atbilst starp-sezonu līmenim.

2020. gada 19. nedēļā ģimenes ārstu prakses un stacionārās ārstniecības iestādes par gripas gadījumiem nav ziņojušas. Citu akūtu augšējo elpceļu infekciju intensitāte turpina samazināties. SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” Nacionālā references laboratorijā izmeklēti sešu personu klīniskie paraugi, gripas vīrusi nebija noteikti.

Gripas aktivitāte šajā sezonā sākās ievērojami ātrāk nekā parasti – jau 2019. gada 49. nedēļā divās monitoringā iekļautajās teritorijās (Rīgā un Jelgavā) gripas intensitāte bija pārsniegusi 100 gadījumus uz 100 000 iedzīvotājiem (vidējā intensitāte Latvijā bija 108,6 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem). 2019. gada 11. decembrī Slimību profilakses un kontroles centrs bija paziņojis par epidēmijas sākumu. Gripas intensitāte turpināja pieaugt un 2019. gada 51. nedēļā reģistrēta maksimālā gripas intensitāte – 310,5 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem. No 2020. gada 4. nedēļas tika novērota gripas intensitātes samazināšanas tendence un 19. martā tika paziņots par gripas epidēmijas beigām.

Gripas aktivitāte Eiropas reģionā¹

2020. gada 18. nedēļā gripas aktivitāte turpināja samazināties.

Lielākā daļa valstu vai reģionu informēja, ka gripas intensitāte nepārsniedz bāzes līmeni, tikai četras valstis (Azerbaidžāna, Bosnija un Hercegovina, Īrija un Slovākija) ziņoja, ka gripas intensitāte ir zema.

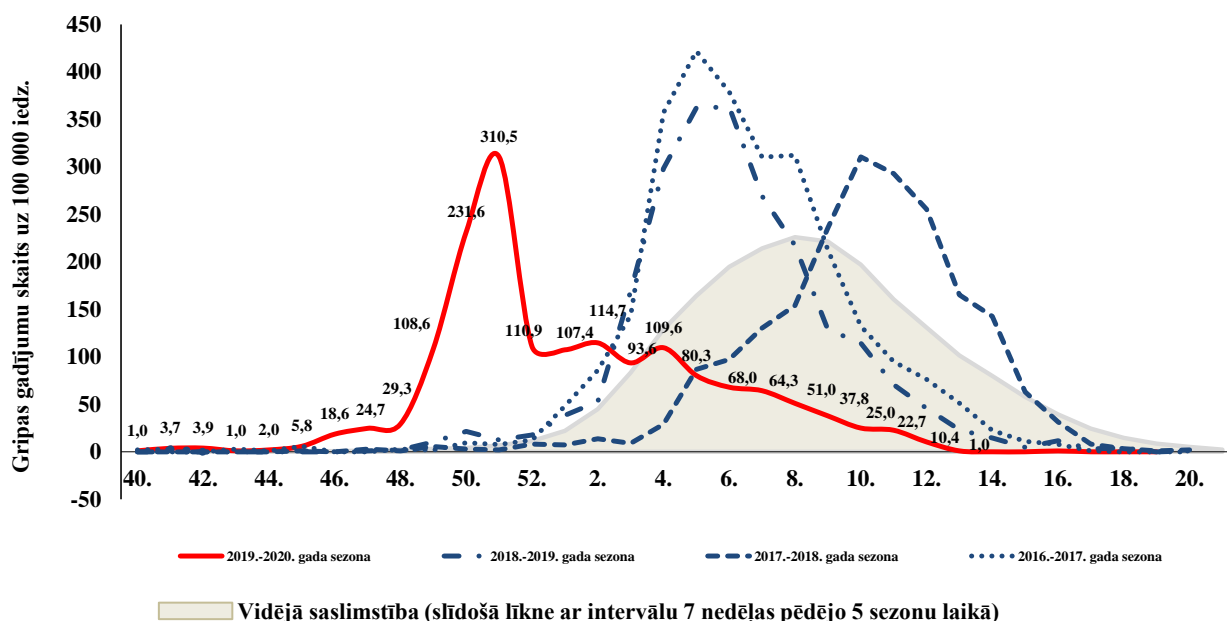
Vērtējot ģeogrāfisko izplatību, viena valsts ziņoja par reģionālo izplatību, divas par sporādisku gripas izplatību un pārējās valstis informēja, ka gripas aktivitāte netiek novērota.

¹ <https://flunewseurope.org/>

GRIPA UN CITAS ELPCEĻU INFEKCIJAS AMBULATORAJĀS IESTĀDĒS

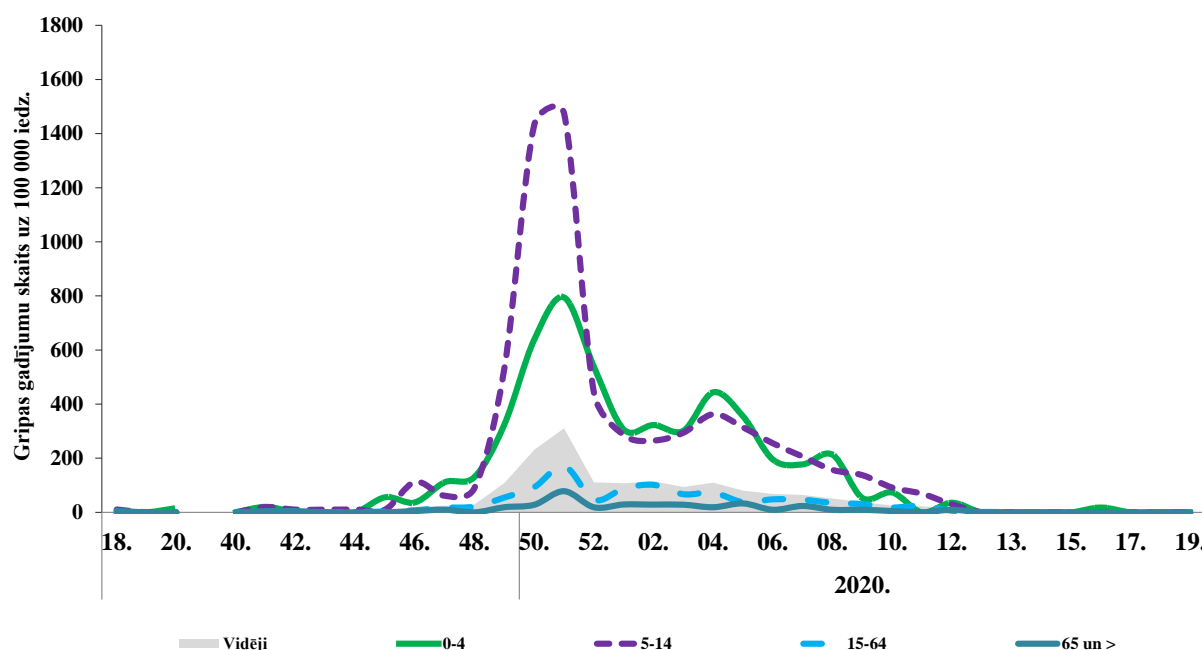
Gripas intensitāte 2019.-2020. gadā un iepriekšējās sezonās

Gripas izplatība šajā sezonā sākās ievērojami agrāk nekā parasti. Maksimāla intensitāte bija reģistrēta jau decembra vidū – 2019. gada 51. nedēļā (310,5 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem).

Gripas intensitāte atsevišķās vecuma grupās 2018.-2019. un 2019.-2020. gada sezonā

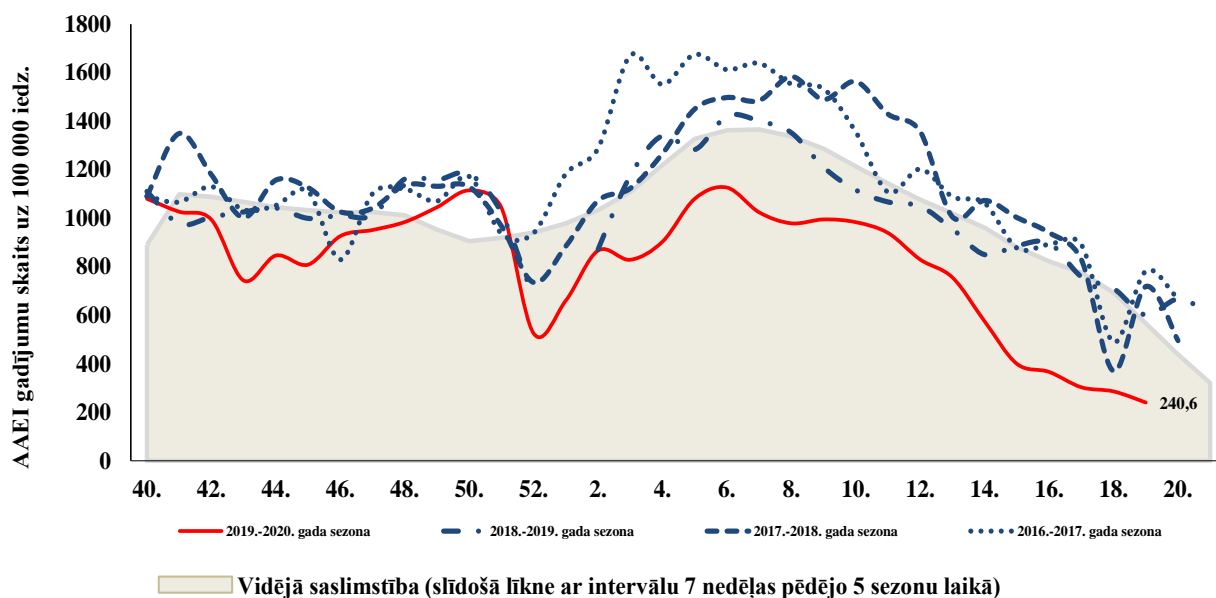
Kopš sezonas sākuma 64 ģimenes ārstu praksēs reģistrēti 1 705 gripas gadījumi. Biežāk ar gripu slimoja bērni 5 – 14 gadu un 0 – 4 gadu vecuma grupā.

AAEI intensitāte 2019.-2020. gadā un iepriekšējās sezonās

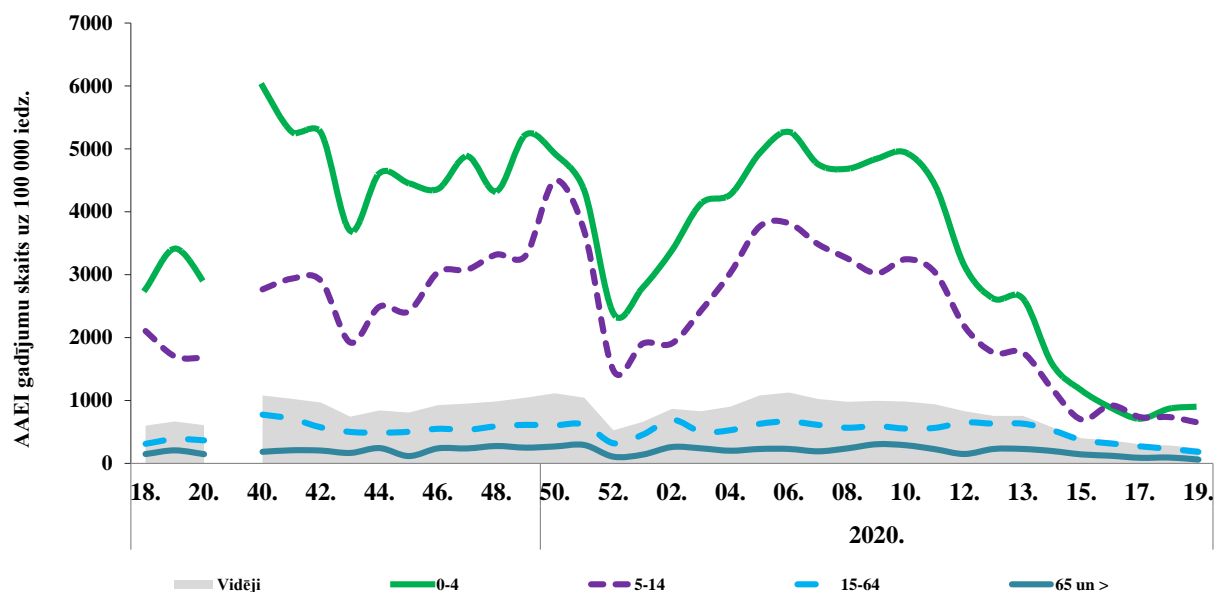
2020. gada 19. nedēļā pacientu vēršanās ambulatorajās ārstniecības iestādēs AAEI gadījumos samazinājās – vidēji reģistrēti 240,6 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem (18. nedēļā bija 286,4 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem).

Saslimstība ar AAEI šajā sezonā bija zemāka nekā iepriekšējās sezonās. Sezonās otrajā pusē saslimstības intensitāti ievērojami ietekmēja ar COVID-19 uzliesmojumu saistītie ierobežojošie pasākumi.

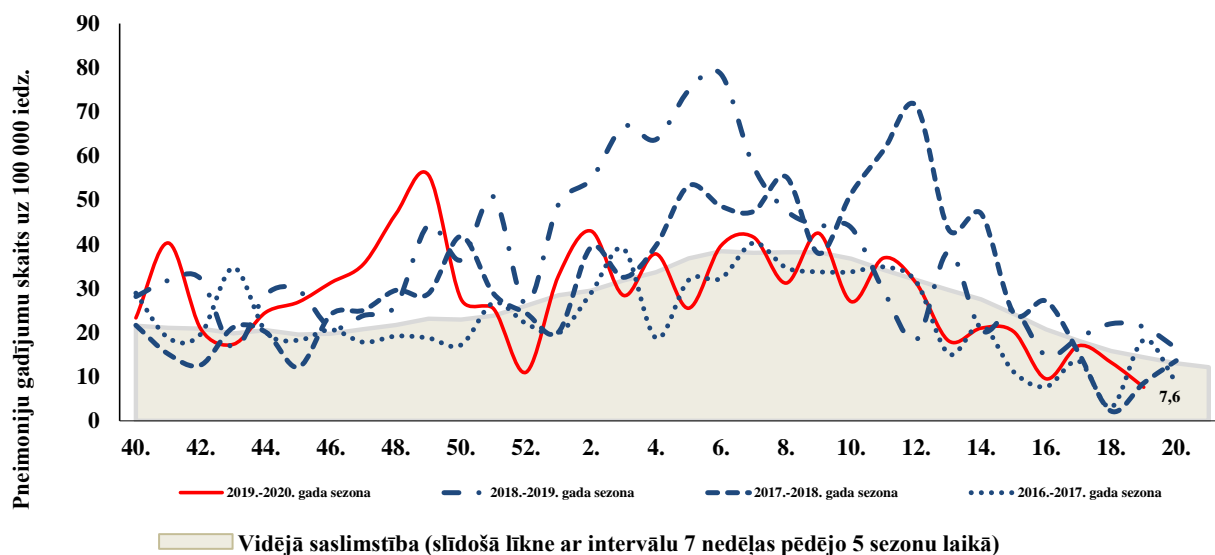
AAEI intensitāte atsevišķās vecuma grupās 2018.-2019. un 2019.-2020. gada sezonā

Biežāk ar akūtām augšējo elpceļu infekcijām, līdzīgi kā iepriekšējās sezonās, slimoja bērni 0 – 4 gadu un 5 – 14 gadu vecuma grupā.

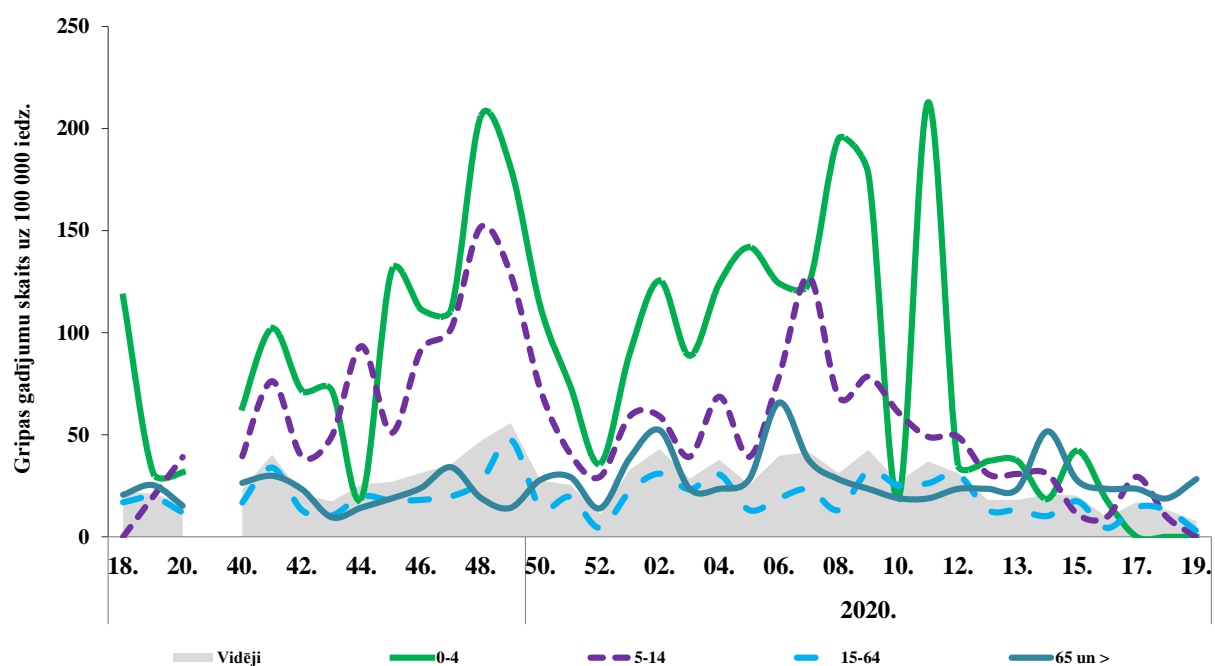
Pneimoniju intensitāte 2019.-2020. gadā un iepriekšējās sezonās

Pneimoniju gadījumos ģimenes ārstu praksēs 19. nedēļā vērsušies astoņi pacienti jeb 7,6 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem (18. nedēļā – 13,2 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem).

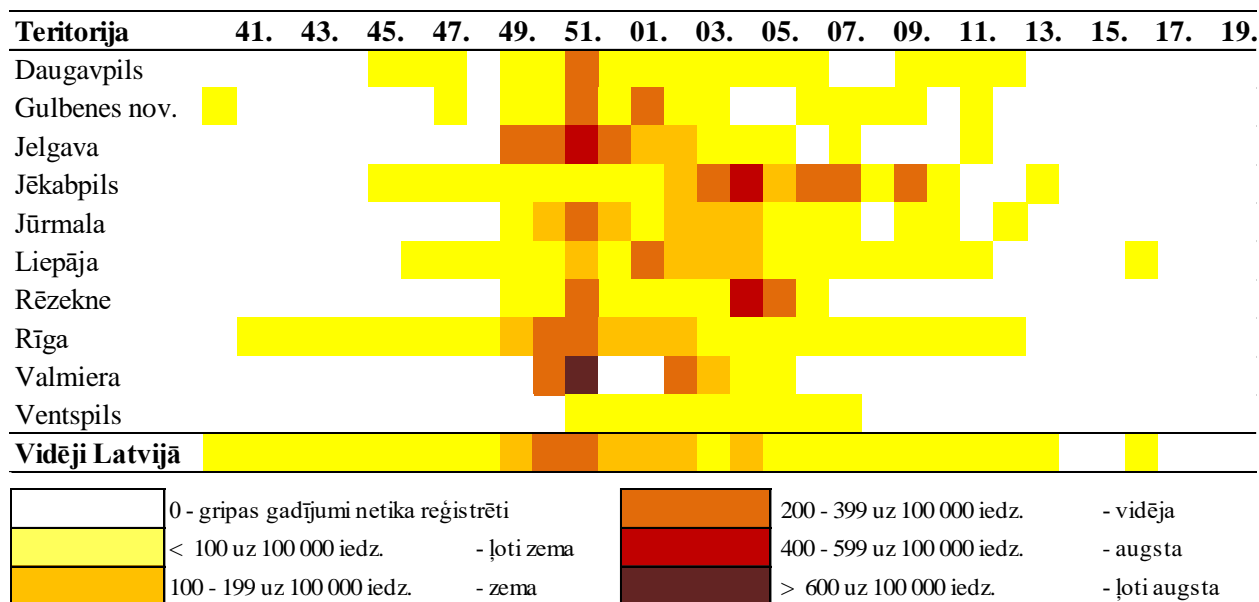
Pneimoniju intensitāte vecuma grupās 2018.–2019. un 2019.–2020. gada sezonā

Vēršanās pneimoniju gadījumos ambulatorajās ārstniecības iestādēs sezonas laikā mainījās ar ievērojamām svārstībām pa nedēļām, īpaši bērnu vecuma grupās. Līdzīgi kā vēršanās akūto augšējo elpceļu infekciju gadījumos arī pneimoniju skaits samazinājies līdz ar ierobežojošo pasākumu ieviešanu saistībā ar COVID-19 uzliesmojumu.

Gripas intensitāte administratīvajās teritorijās 2019.-2020. gada sezonā

2020. gada 19. nedēļā, līdzīgi kā 18. un 17. nedēļā, nevienā no desmit monitoringā iekļautajām teritorijām ģimenes ārstu praksēs gripas gadījumi netika reģistrēti; 16. nedēļā bija reģistrēts viens klīniski apstiprinātais gripas gadījums (Liepājā).

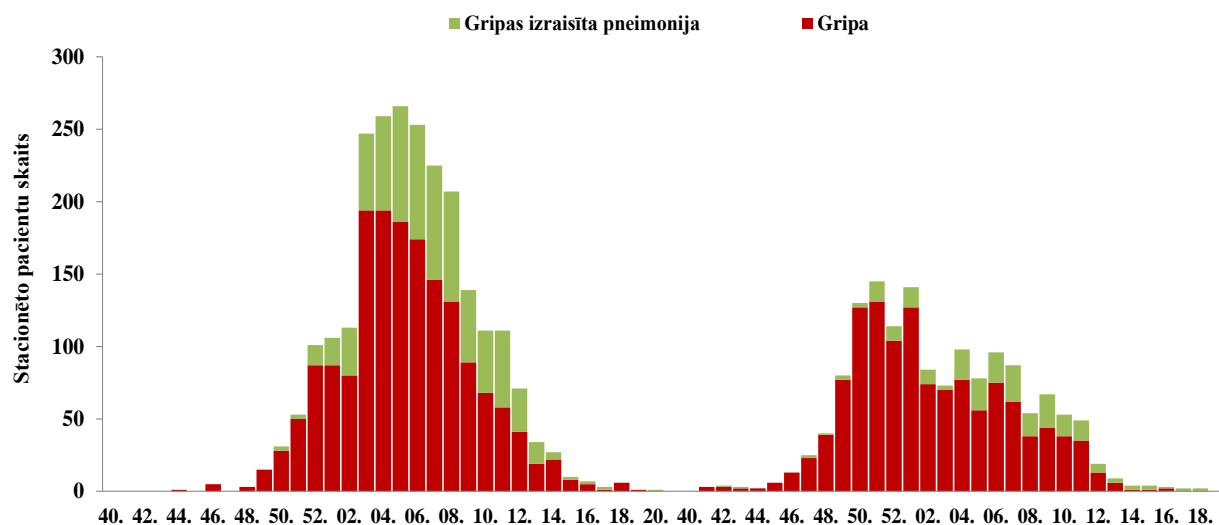

STACIONĒTIE PACIENTI GRIPAS GADĪJUMOS

Stacionētie pacienti 2018.–2019. un 2019.–2020. gada sezonā

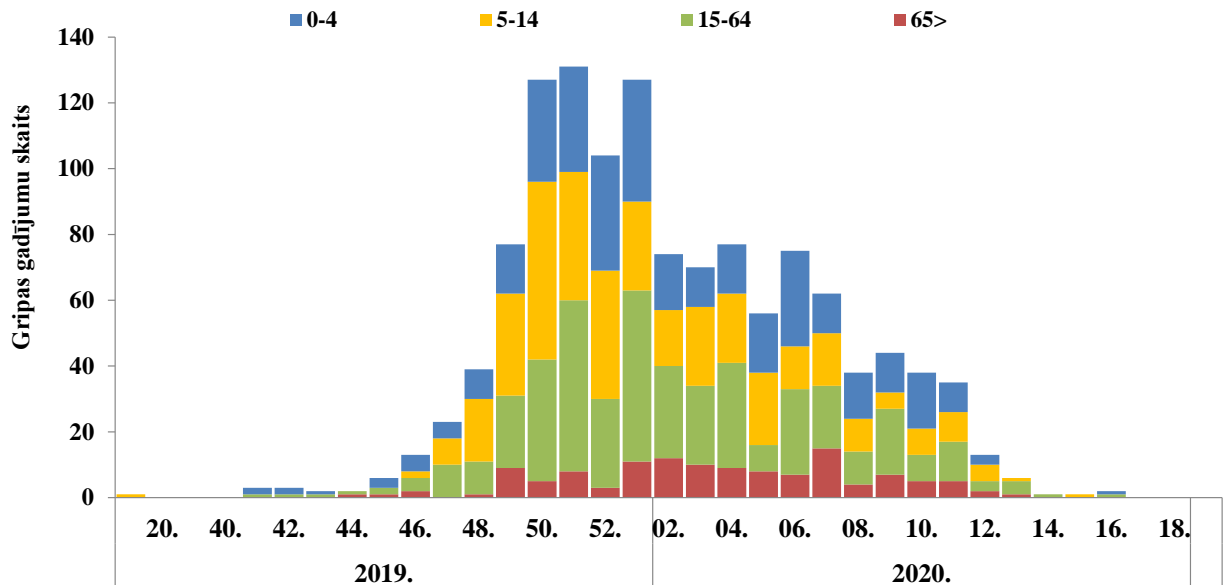
2020. gada 19. nedēļā par stacionētiem pacientiem saistībā ar gripas infekciju netika ziņots.

Stacionēto pacientu skaits saistībā ar gripas infekciju šajā sezonā bija ievērojami mazāks nekā iepriekšējā sezonā, īpaši gripas pneimoniju gadījumos: kopā stacionēti 1249 pacienti ar diagnozi *gripa* un 239 pacienti ar diagnozi *gripas izraisīta pneimonija* (2018.–2019. gada sezonā stacionēti 1669 pacienti *gripas* un 707 pacienti *gripas izraisītas pneimonijas* gadījumos).

Stacionētie pacienti ar diagnozi gripa pa vecuma grupām

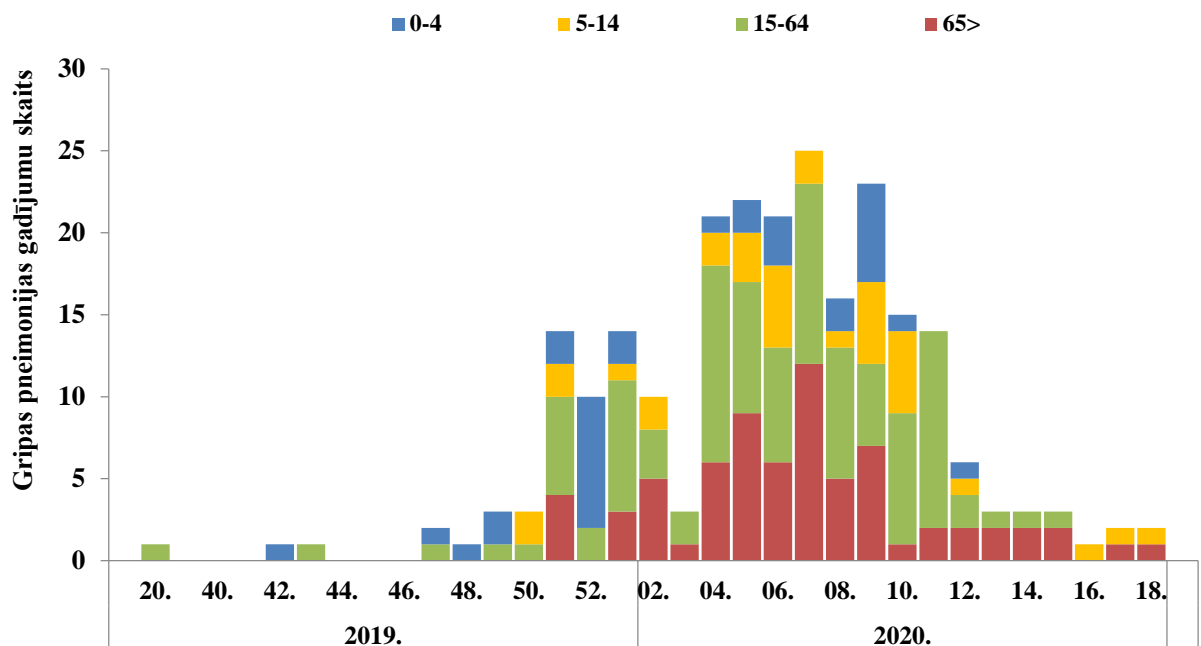
Kopš sezonas sākuma (2019. gada 40. nedēļa) kopā stacionēti 1 249 pacienti ar diagnozi *gripa*: 336 (27%) pacienti bija 0 – 4 gadu vecuma grupā, 371 (30%) pacients 5 – 14 gadu, 416 (33%) pacienti 15 – 64 gadu un 126 (10%) pacienti 65+ gadu vecuma grupā. Maksimālais stacionēto pacientu skaits reģistrēts 50. – 01. nedēļā – 489 jeb 39% no kopējā stacionēto pacientu skaita.

Stacionētie pacienti ar diagnozi gripas izraisīta pneimonijs pa vecuma grupām

Kopš sezonas sākuma ar diagnozi *gripas izraisīta pneimonijs* stacionēti 239 pacienti: 33 (14%) pacienti 0 – 4 gadu, 34 (14%) pacienti 5 – 14 gadu, 101 (43%) pacients 15 – 64 gadu un 71 (29%) pacients 65+ gadu vecuma grupā.

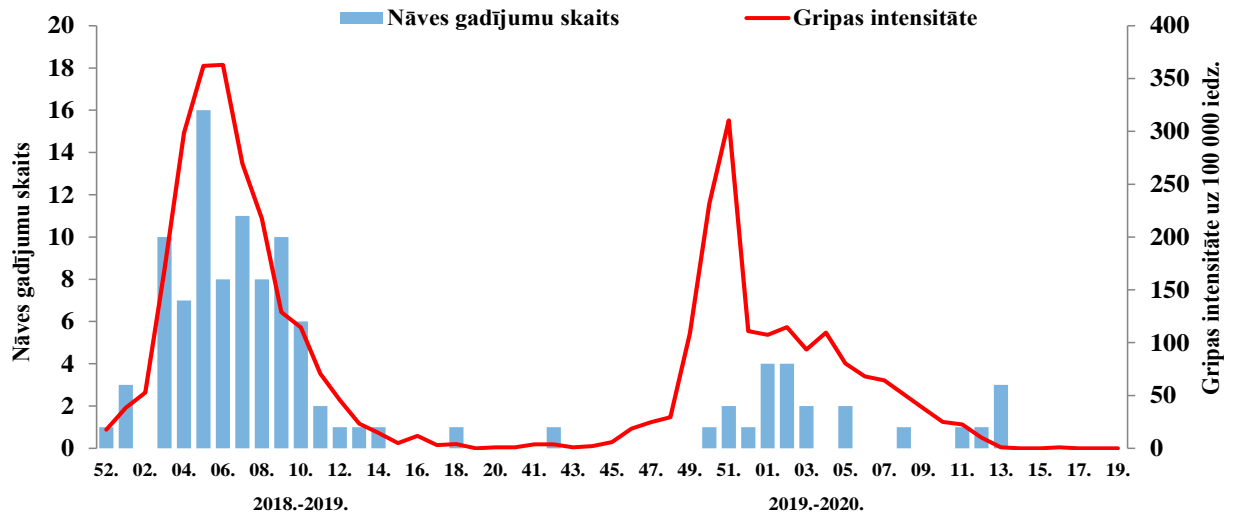
Maksimālais stacionēto skaits reģistrēts 2020. gada 04.–09. nedēļā – 128 jeb 53% no kopējā stacionēto pacientu skaita.

GRIPAS IZRAISĪTIE NĀVES GADĪJUMI

Kopā šajā sezonā apkopoti dati par 23 nāves gadījumiem (dati papildināti no Nāves cēloņu reģistra): 18 gadījumos noteikta *A tipa* gripa, vienā – *B tipa* gripa un četros gadījumos gripa noteikta klīniski. Pacientu vecums no 38 līdz 92 gadiem, no tiem 13 sievietes un 10 vīrieši. Gandrīz visiem pacientiem bija blakus saslimšanas: hroniskas sirds-asinsvadu un elpceļu slimības, cukura diabēts, nieru un aknu saslimšanas, onkoloģiskās un citas.

Gripas intensitāte un reģistrētie nāves gadījumi 2018.–2019. un 2019.–2020. gada sezonā

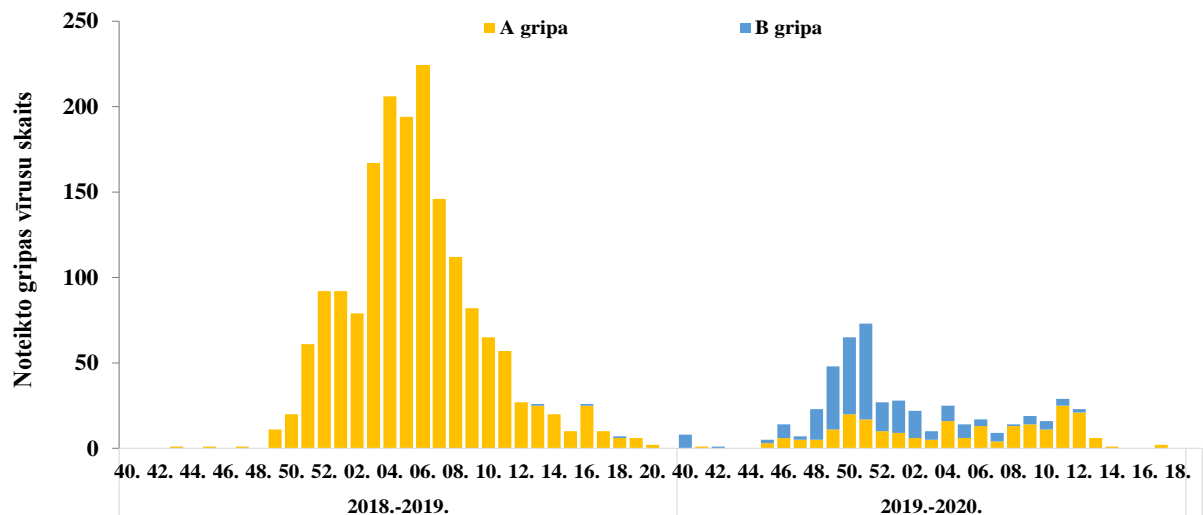

VISPĀRĒJĀS UN PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU APMEKLĒJUMS

Vispārējās izglītības iestādēs kopš 14. nedēļas mācības notiek attālināti. Pirmsskolas izglītības iestādes ir slēgtas, atstājot tikai dežūru grupas atsevišķās PII.

VIRUSOLOĢIJAS DATI

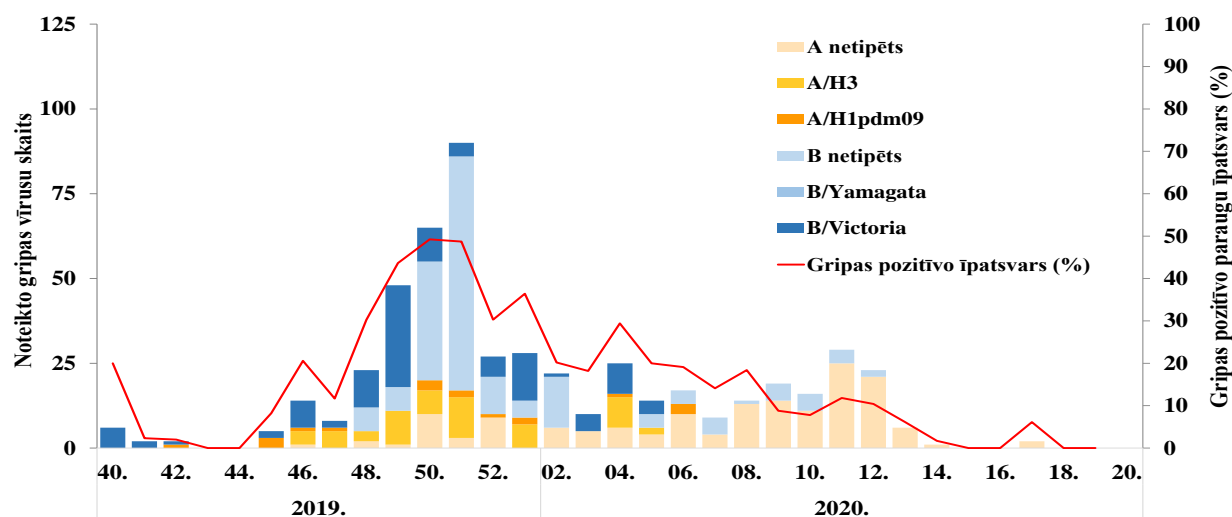
Kopš sezonas sākuma SIA “Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” NRL izmeklēti 2 777 klīniskie paraugi, noteikti 507 gripas vīrusi: 230 (45%) *A tipa* un 277 (55%) *B tipa* gripas vīrusi. Šajā sezonā atšķirībā no pagājušās sezonas, kad izplatījās *A tipa* gripa un tikai sezonas beigās bija noteikti daži *B tipa* gripas vīrusi, cirkulēja sezonālie *B* un *A tipa* vīrusi.

Noteikto elpceļu vīrusu skaits 2019.–2020. gada sezonā pa nedēļām

Nedēļas	Izmeklēto paraugu skaits	A gripa	B gripa	Paragripa I	Paragripa II	Paragripa III	Paragripa IV	RSV	Adenovīrusi	Rinovīrusi	hMPV	Bokavīrusi	Koronavīrusi	Enterovīrusi	Pozitīvo paraugu skaits	Pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	Gripas pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	RSV pozitīvo īpatsvars (%)
40.	40		8	4					1	8	1	1	1	2	26	65,0	20,0	0,0
41.	43	1								11					12	27,9	2,3	0,0
42.	50		1	1					2	8				3	15	30,0	2,0	0,0
43.	43								4	5	2			2	13	30,2	0,0	0
44.	33			1					3	6	2	1		1	14	42,4	0,0	0
45.	61	3	2	1					4	3	1			1	15	24,6	8,2	0
46.	68	6	8		1				2	3			1	2	23	33,8	20,6	0
47.	60	5	2	1					1	3		2			14	23,3	11,7	0
48.	76	5	18	1					1	2	1		1		29	38,2	30,3	0
49.	110	11	37	1				1	5	3		1			59	53,6	43,6	0,9
50.	132	20	45	1				1	1	3		4	2		77	58,3	49,2	0,8
51.	150	17	56							2	1	2	2	1	81	54,0	48,7	0
52.	89	10	17	3					1	4			1		36	40,4	30,3	0
01.	77	9	19					4	1	2					35	45,5	36,4	5,2
02.	109	6	16					2		5					29	26,6	20,2	1,8
03.	55	5	5					2	1	2				3	18	32,7	18,2	3,6
04.	85	16	9					5	3	3			1	1	37	43,5	29,4	5,9
05.	70	6	8					4	2	5	1	2	2	1	30	42,9	20,0	5,7
06.	89	13	4					6	3	6	3	2	2		39	43,8	19,1	6,7
07.	64	4	5					4	4	12		1	8		38	59,4	14,1	6,3
08.	76	13	1				1	11	3	6	1	1	8	1	46	60,5	18,4	14,5
09.	207	14	5				1	8	6	18	4		14	1	71	34,3	9,2	3,9
10.	200	11	5				2	22	3	19	1	1	8	3	75	37,5	8,0	11
11.	246	25	4	1				12	1	3		2	3		51	20,7	11,8	4,9
12.	221	21	2					15	3	2	2		1		46	20,8	10,4	6,8
13.	99	6						15	6	17	2		6		52	52,5	6,1	15,2
14.	58	1					1	2			1				5	8,6	1,7	3,4
15.	64			1				3	1	4		1	2		12	18,8	0,0	4,7
16.	32							1			1				2	6,3	0,0	3,1
17.	33	2						3							5	15,2	6,1	9,1
18.	31								1		1				2	6,5	0,0	0
19.	6										1				1	16,7	0,0	0
Kopā	2777	230	277	16	1	0	5	121	63	165	26	21	63	22	1010	36,4	18,3	4,4

Raksturojot izolētos gripas vīrusus, apakštips noteikts 90 A tipa gripas vīrusiem, no tiem 22 tipēti kā A/H1pdm09 un 68 – kā A/H3. Visiem raksturotajiem B tipa gripas vīrusiem (124) noteikta B/Victoria līnija.

Klīnisko paraugu izmeklēšana gripas uzraudzības tīkla ietvaros

2019. – 2020. gada sezonā 11 ģimenes ārsti (no 28 Rīgas ģimenes ārstu praksēm), kas tika iesaistītas gripas monitoringa nodrošināšanai, veica pacientu laboratorisko testēšanu. Kopš sezona sākuma kopā izmeklēti 144 pacienti, no tiem 57 (40%) gadījumos pacientiem noteikti gripas vīrusi: 21 *A tipa* un 36 *B tipa* gripas vīrusi. Noteikti 44 citi elpceļu vīrusi: koronavīrusi (16), rinovīrusi (10), RSV (5), cilvēka metapneimovīrusi (4), adenovīrusi (2), paragripa (2) un enterovīrusi (1) un citi.

Gripas vīrusu celmu identifikācija

Gripas vīrusu antiģeniskais raksturojums	2018.-2019.	2019.-2020.
<i>A/Michigan/45/2015(H1N1)pdm09</i> -līdzīgs	59	1
<i>A/Brisbane/02/2018(H1)pdm09</i> -līdzīgs	-	5
<i>A/Singapore/INFIMN-16-0019/2016(H3N2)</i> -līdzīgs	2	-
<i>A/Switzerland/8060/2017(H3N2)</i> -līdzīgs	6	-
<i>A/Kansas/14/2017(H3)</i> - līdzīgs	-	6
<i>A/South Australia/34/2019(H3)</i> -līdzīgs	-	3
<i>B/Colorado/06/201</i> -līdzīgs(<i>B/Victoria</i> līnijas)	-	3
<i>B/Washington/02/2019(B/Victoria</i> līnija) -līdzīgs	-	19

PVO EIROPAS REĢIONA GRIPAS UZRAUDZĪBAS TĪKLA INFORMĀCIJA

Gripas izplatība Eiropas reģionā 2020. gada 18. nedēļā²

COVID-19 infekcijas uzliesmojums ietekmējis veselības aprūpes sistēmu darbību un testēšanas iespējas gripas uzraudzības tīklos, kā arī negatīvi ietekmējis epidemioloģijas un virusoloģijas datu sniegšanu, tādēļ kopējie sezonas raksturojuma dati jāvērtē piesardzīgi.

2020. gada 18. nedēļā gripas aktivitāte turpināja samazināties. Lielākā daļa valstu vai reģionu informēja, ka gripas izplatības intensitāte nepārsniedz bāzes līmeni un četras valstis ziņoja par zemu gripas intensitāti (Azerbaidžāna, Bosnija un Hercegovina, Īrija un Slovākija). Vērtējot ģeogrāfisko izplatību, viena valsts (Īrija) ziņoja par reģionālo izplatību, divas valstis (Lielbritānija (Ziemeļīrija) un Krievijas Federācija) – par sporādisku gripas izplatību, pārējās valstis informēja, ka gripas aktivitāte netika novērota.

Tīkla ietvaros izmeklēti 43 paraugi, vienā no tiem noteikts *B tipa* gripas vīruss.

2020. gada 18. nedēļā astoņas Eiropas reģiona valstis paziņojušas par 375 SARI (smaga akūta respiratora infekcija) pacientiem. Ne vienā no laboratoriski izmeklētajiem 23 paraugiem SARI gadījumos gripas vīrusi netika noteikti.

Kopš sezonas sākuma no SARI pacientiem, kuriem laboratoriski apstiprināta gripa (2 916), 56% gadījumu bija noteikta *A tipa* gripa. No 1 376 *A tipa* gripas gadījumiem, kuros noteikts vīrusa apakštips, 61% bija *A/H1N1pdm09* un 39% *A/H3N2* apakštips. No 682 raksturotiem *B tipa* gripas vīrusiem 99% bija noteikta *B/Victoria* un 1% *B/Yamagata* līnija.

No stacionētiem 37 592 SARI pacientiem, 37 251 gadījumā bija norādīts pacienta vecums: 50% bija 0 – 4 gadu vecuma grupā un 29% bija 15 – 64 gadu vecuma grupā.

Dati par kopējo mirstību EuroMOMO³ projekta ietvaros rāda, ka dažās valstīs mirstības līmenis ievērojami pieaudzis galvenokārt 65 un > gadu vecuma grupā un arī 15-64 gadu vecuma grupā.

² <http://flunewseurope.org/>

³ <https://www.euromomo.eu/>

Gripas vīrusu ģenētiskais raksturojums

Kopš sezonas sākuma (no 2019. gada 40. nedēļas līdz 2020. gada 18. nedēļai) tīklā savāktajos paraugos ģenētiski raksturoti 2 687 gripas vīrusi: 1 994 (74%) *A tipa* (t.sk. 1 032 *A/H3N2/* un 962 *A/H1N1pdm09*) un 693 (26%) *B tipa*: 665 *B/Victoria* un 28 *B/Yamagata*.

Filoģenētiska grupa	Skaitis
<i>A(H1)pdm09</i> grupas 6B.1A5A pārstāv <i>A/Norway/3433/2018</i>	884
<i>A(H1)pdm09</i> grupas 6B.1A7 pārstāv <i>A/Slovenia/1489/2019</i>	19
<i>A(H1)pdm09</i> grupas 6B.1A5B pārstāv <i>A/Switzerland/3330/2018</i>	41
<i>A(H1)pdm09</i> grupas 6B.1A1 pārstāv <i>A/Brisbane/02/2018^a</i>	11
<i>A(H1)pdm09</i> pieder zināmai grupai, kura šeit nav uzskaitīta	7
<i>A(H3)</i> grupas 3C.2a1b+T135K-B pārstāv <i>A/Hong Kong/2675/2019</i>	81
<i>A(H3)</i> grupas 3C.3a pārstāvis <i>A/Kansas/14/2017^a</i>	554
<i>A(H3)</i> grupas 3C.2a1b+T135K-A pārstāvis <i>A/La Rioja/2202/2018</i>	64
<i>A(H3)</i> grupas 3C.2a1b+T131K pārstāv <i>A/SouthAustralia/34/2019</i>	332
<i>A(H3)</i> pieder zināmai grupai, kura šeit nav uzskaitīta	1
<i>B(Victoria)</i> -līnijas grupa 1A (del162-163) pārstāv <i>B/Colorado/06/2017^a</i>	19
<i>B(Victoria)</i> -līnijas grupa 1A (del162-164) pārstāv <i>B/Hong Kong/269/2017</i>	5
<i>B(Victoria)</i> -līnijas grupa 1A (del162-164) pārstāv <i>B/Washington/02/2019</i>	601
<i>B(Victoria)</i> -līnijas pieder zināmai grupai, kura šeit nav uzskaitīta	40
<i>B(Yamagata)</i> -līnijas grupa pārstāv <i>B/Phuket/3073/2013^b</i>	26
<i>B(Yamagata)</i> -līnijas pieder zināmai grupai, kura šeit nav uzskaitīta	2

a Vakcīnu komponents 2019.–2020. gada sezonai Ziemeļu puslodē

b Četrvērtīgas vakcīnas komponents 2019.–2020. gada sezonai Ziemeļu puslodē

Neskatoties uz to, ka raksturotie *A(H1N1)pdm09* gripas vīrusi ietilpst 6B.1A5 un 6B.1A7 apakšgrupās, kas atšķiras no vakcīnas vīrusa *A/Brisbane/02/2018* (6B.1A1) apakšgrupas, hemaglutinācijas testi, kas veikti ar inficēto sesku imūnserumu, liecina, ka vakcīnas *A/H1N1* komponents ir efektīvs pret šiem cirkulējošiem *A(H1N1)pdm09* vīrusiem.

Šajā sezonā cirkulējošie *A(H3N2)* vīrusi ir ar ievērojamu ģenētisko daudzveidību – 51% pieder 3C.2a apakšgrupai un 44% pieder 3C.3a grupai. Visi 3C.2a1 grupas vīrusi ietilpst 3C.2a1b apakšgrupā. Savukārt vakcīnas vīruss *A/Kansas/14/2017* ietilpst citā grupā 3C.3a un tāpēc imūnās reakcijas atbilde, kas veidojas uz *A/H3N2* vakcīnas komponentu, neaizsargās pret vīrusiem, kas ietilpst citā grupā (3C.2a1).

No *B/Victoria* līnijas *B/Colorado/06/2017* vakcīnas komponentam līdzīgi vīrusi (1A grupa (del 162-163)) ir izplatījušies mazāk. Tomēr ir pierādījumi par daļēju krustenisku reakciju ar atšķirīgiem vīrusiem, kas arī ietilpst šajā grupā (1A (del 162-164)), par ko liecina pētījumi ar inficēto sesku imūnserumu reakciju pret olšūnās pavairoto vakcīnas vīrusu.

B/Yamagata līnijas vīrusi visā pasaulē ir noteikti maz un, neraugoties uz zināmu ģenētisku novirzi saistītu ar HA aminoskābju aizstāšanās, tie saglabā labu reaktivitāti ar sesku antivielām, kas iegūtas pēc to inficēšanās ar *B Phuket/3073/2013* vakcīnas vīrusu.

Gripas vīrusu pārbaude uz jutību pret NA inhibitoriem

Kopš sezonas sākuma ir pārbaudīts 1 681 gripas vīruss uz jutību pret neiraminidāzes (NA) inhibitoriem: 710 *A(H3N2)*, 598 *A(H1N1)pdm09* un 373 *B tipa* gripas vīrusi.

Trim *A(H1N1)pdm09* vīrusiem noteikta H275Y aminoskābes aizvietošana NA, t.sk. vienam arī H295S aminoskābes aizvietošana, kas abos gadījumos norāda uz nozīmīgu vīrusu jutības samazināšanos pret oseltamivīru.

Vienam *A(H3N2)* vīrusam noteikta R292K aminoskābes aizvietošana NA, kas norāda uz ievērojamu jutības samazināšanos pret oseltamivīru un samazinātu jutību pret zanamivīru.

PVO rekomendētais vakcīnas sastāvs 2019.–2020. gada sezonā Ziemeļu puslodē ⁴

Saskaņā ar PVO rekomendācijām 2019.–2020. gada sezonai Ziemeļu puslodē gripas vakcīnu sastāvā iekļauti šādi gripas vīrusu antigēni:

- *A/Brisbane/02/2018(H1N1)pdm09*-līdzīgs;
- *A/Kansas/14/2017(H3N2)*-līdzīgs;
- *B/Colorado/06/2017*-līdzīgs (*B/Victoria/2/87*-līnija) un
- *B/Phuket/3073/2013*-līdzīgs (*B/Yamagata*-līnija) – četru-komponentu gripas vakcīnā.

PVO rekomendētais vakcīnas sastāvs 2020. gada sezonā Dienvidu puslodē ⁵

2020. gada gripas sezonā Dienvidu puslodē gripas vakcīnas ražošanai ieteicams izmantot:

- *A/Brisbane/02/2018 (H1N1)pdm09*-līdzīgs;
- *A/SouthAustralia/34/2019(H3N2)*-līdzīgs;
- *B/Washington /02/2019*-līdzīgu (*B/Victoria* līnija) un
- *B/Phuket/3073/2013*-līdzīgu (*B/Yamagata* līnija) – četru-komponentu gripas vakcīnā.

PVO ieteikumi gripas vakcīnu sastāvam Ziemeļu puslodes 2020. – 2021. gada gripas sezonai.

2020. gada 24.-27. februārī Ženēvā, Šveicē notika PVO Konsultatīvā sanāksme par gripas vakcīnas sastāvu 2020.-2021. gada sezonai Ziemeļu puslodē.

Vakcīnās, kas tiek ražotas izmantojot olas, jābūt šādiem komponentiem:

- *A/Guangdong-Maonan/SWL1536/2019(H1N1)pdm09* līdzīgs vīruss (6B.1A5A grupa);
- *A/HonKong/2671/2019 (H3N2)* līdzīgs vīruss (grupa 3C.2a1b + T135K-B);
- *B/Washington/02/1919(B/Victoria* līnija) līdzīgs vīruss (1. grupa 1A_Δ3B); un
- *B/Phuket/3073/2013 (B/Yamagata* līnija) līdzīgs vīruss (3. grupa).

Vakcīnās, kas tiek ražotas izmantojot šūnas vai rekombinantās vakcīnās, jāiekļauj:

- *A/Hawaii/70/209 (H1N1)pdm09* līdzīgs vīruss (6B.1A5A grupa);
- *A/Hong Kong/45/209(H3N2)* līdzīgs vīruss (grupa 3C.2a1b + T135K-B);
- *B/Washington/02/1919 (B/Victoria* līnija) līdzīgs vīruss (1. klase 1A_Δ3B); un
- *B/Phuket/3073/2013 (B/Yamagata* līnija) līdzīgs vīruss (3. grupa).

Abu trīs-vērtīgo vakcīnu sastāvā *B* tipa vīrusa sastāvdaļai jāiekļauj *B/Victoria* līnijas *B/Washington/02/2019* līdzīgs vīruss.

Pilns ziņojums par 2020. gada 28. februāra lēmumu ir pieejams PVO interneta vietnē⁶.

Par jaunā koronavīrusa SARS-CoV-2 izraisīto Covid-19 uzliesmojumu

Turpinās akūtas elpceļu infekcijas uzliesmojums, ko izraisījis jauns koronavīruss, kurš pirmo reizi tika noteikts 2019. gada decembrī Ķīnas pilsētā Uhaņā.

Latvijā kopš Covid-19 uzliesmojuma sākuma līdz 19. nedēļai ieskaitot veikti 77 147 izmeklējumi, infekcija laboratoriski apstiprināta 946 personām, no tām 464 izveseļojušās, miruši 18 pacienti. Aktuāla informācija par koronavīrusa SARS-CoV-2 izraisītu COVID-19 izplatību:

- SPKC mājas lapā - <https://spkc.gov.lv/lv/aktualitates/get/nid/757>,
- ECDC: <https://www.ecdc.europa.eu/en/novel-coronavirus-china>,
- PVO : <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>.

⁴ https://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2019_20_north/en/

⁵ https://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2020_south/en/

⁶ https://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2020-21_north/en/

PVO GLOBĀLĀ GRIPAS UZRAUDZĪBAS TĪKLA INFORMĀCIJA 27.04.2020.

Gripas izplatība pasaulē 2020. gada 14. – 13. nedēļā⁷

Gripas epidemioloģiskie un virusoloģiskie dati jāinterpretē piesardzīgi, jo pašreizējā COVID-19 pandēmija varēja ietekmēt dažādas veselības jomas, t.sk. personāla kapacitāti, datu sniegšanu gripas uzraudzības tīklā, kā arī laboratoriskas testēšanas iespējas. Dažādie ierobežojošie pasākumi, kas ieviesti lai samazinātu SARS-CoV2 vīrusa pārnesanu starp dalībvalstīm, varētu būt ietekmējuši arī gripas vīrusu izplatīšanos.

Ziemeļu puslodes mērenajā zonā gripas aktivitāte kopumā bija zema. EuroMOMO tīkla valstīs tika novērots ievērojams kopējais mirstības pieaugums.

Karību jūras reģionā un Centrālamerikas dažās valstīs tika ziņots par paaugstinātu smagas akūtas elpceļu infekcijas (SARI), savukārt noteikto gripas un citu elpceļu vīrusu skaits bija zems.

Dienvidamerikas tropu valstīs gripas aktivitāte bija zema.

Tropiskajā Āfrikā tika ziņots par zemu gripas aktivitāti, izņemot Mozambiku.

Dienvidāzijā palielinājās ILI un SARI aktivitāte Afganistānā un Butānā.

Dienvidaustrumu Āzijā tika ziņots par gripas aktivitāti.

Dienvidu puslodes mērenās zonās gripas aktivitāte kopumā saglabājās starpsezonu līmenī. Čīlē un Paragvajā SARI aktivitāte samazinājās.

Visā pasaulē tika noteikti sezonālās *A tipa* un *B tipa* gripas vīrusi līdzīgās proporcijās.

PAR GRIPAS MONITORINGU

2019.–2020. gada sezonā monitoringā ir iesaistītas 64 ģimenes ārstu prakses (ĢĀP) desmit administratīvajās teritorijās. Kopējais reģistrēto pacientu skaits - 106 727 jeb 5,6 % no Latvijas iedzīvotāju populācijas. ĢĀP sniedz datus par pacientu skaitu, kas vērsušies pēc medicīniskās palīdzības ārsta praksē gripas, AAEI un pneimoniju gadījumos, norādot pacientu skaitu pa vecuma grupām: 0-4, 5-14, 15-64 un 65un> gadi. Pēc ĢĀP sniegtās informācijas tiek aprēķināta gripas izplatība pa teritorijām un tās intensitāte, t.sk. pa vecuma grupām.

Lai novērtētu epidēmiskās sezonas smagumu, monitoringā tika iesaistītas 11 slimnīcas visās desmit administratīvajās teritorijās. Kopējais nodaļu skaits monitoringā iekļautajās slimnīcās – 112, gultas vietu skaits – 2 935. Slimnīcas katru nedēļu informē par stacionētiem pacientiem gripas un gripas pneimonijas gadījumos, norādot pacientu skaitu pa vecuma grupām: 0-4, 5-14, 15-64 un 65un> gadi.

Monitoringā ir iesaistītas 35 vispārējās izglītības iestādes ar kopējo reģistrēto skolēnu skaitu 19653 un 37 pirmsskolas izglītības iestādes ar reģistrēto bērnu skaitu 6 338. Izglītības iestādes sniedz iknedēļas datus par skolēnu un bērnu apmeklējumu skaitu ceturtdienās.

Virusoloģijas dati par cirkulējošiem elpceļu vīrusiem tiek saņemti no SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) Nacionālās references laboratorijas (NRL). Pārskatā tiek iekļauta informācija par izmeklēto paraugu skaitu, kas tiek izmeklēti NRL ar RT-PKĶR un Mutliplex metodi elpceļu vīrusu noteikšanai. NRL paraugi tiek saņemti no Rīgas un reģionālajām iestādēm.

Materiālu sagatavoja: SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRA Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas epidemioloģe Raina Nikiforova.

2019.–2020. gada AAEI un gripas monitoringa 2020. gada 19. nedēļā datus sniedza:

- 63 ģimenes ārsta prakses (reģistrēto pacientu skaits 104 758 jeb 5,5% no iedzīvotāju skaita) un
- 11 stacionārās iestādes
- Izmantoti SIA Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas (RAKUS) Nacionālās references laboratorijas dati.

Pateicamies visiem monitoringa dalībniekiem par savlaicīgi un precīzi sniegtu informāciju. Datu pārpublicēšana un citēšana – atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centra “Epidemioloģijas biļetenu” ir obligāta.

⁷ https://www.who.int/influenza/surveillance_monitoring/updates/latest_update_GIP_surveillance/en/